

Asia: VN/24846/2023

Valtion tutkimus- ja kehittämisrahoituksen käytön monivuotinen suunnitelma

Yleiset kysymykset

Onko suunnitelmassa ja sen linjauksissa tunnistettu olennaiset asiat?

Suunnitelmassa ei ole huomioitu eikä tunnistettu lainkaan niitä hyvinvointialueita, joiden yhteydessä ei toimi yliopistosairaalaa. Suunnitelmassa tulisi huomioida hyvinvointialueiden perustehtävään eli perustason terveyden- ja sosiaalihuollon sekä pelastustoimen palveluihin kohdentuva T&K-rahoitus myös. Juuri niiden tutkiminen ja kehittäminen on merkittävässä roolissa hyvinvointialueiden perustehtävän kehittymisen kannalta. Uudenmaan erilliskäyttöalueen hyvinvointialueiden tarpeita ei ole suunnitelmassa tunnistettu ja kuvattu.

Miten suunnitelma vaikuttaa sektorinne ja/tai organisaationne toimintaan?

Suunnitelma rajaa pitkälti pois kaiken tutkimus- ja kehittämistoiminnan, jota tehdään hyvinvointialueiden arjessa ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelujen perustasolla. Tällöin T&K-toiminnan vaikutus jää vain välilliseksi ja esimerkiksi uuden tutkimuksen implementointi hyvinvointialueiden arkeen on vaikeaa. Vaikuttavuuden lisäämiseksi perustason kehittämistä ja tutkimusta on välittämätöntä lisätä. Erilliskäyttöalueen (ilman yliopistollista sairaalaa) hyvinvointialueiden tarpeet ja resurssit ovat erilaiset, joka tulee huomioida alueellisissa T&K ratkaisuissa.

Huomiot suunnitelman linjauksiin

Yhteistyö on Suomen T&K-toiminnan vahvuus

Laaja-alainen yhteistyö eri toimijoiden kanssa (monialaisesti) on oleellinen edellytys tutkimus- ja kehittämistoiminnalle ja sen onnistumiselle.

Yritysten kunnianhimoisen T&K-toiminnan lisääntyminen vauhdittaa talouskasvua

- **Yritysten T&K-investoinnit kasvuun**
- **Uusia yrityksiä T&K-toimintaan**

T&K-osaaminen lisääntyy ja T&K-osaajien määrä kasvaa julkisella ja yksityisellä sektorilla tuottavuuskasvun tueksi

- **Uutta tietoa tuottava T&K-toiminta**
- **Tutkijanurat vahvistuvat julkisella ja yksityisellä sektorilla**

Osaamisen kasvattaminen on oleellinen osa hyvinvointialueiden toimintojen kehittymistä. Tämä ei kuitenkaan tapahdu nykyisessä tilanteessa, jossa työvoimapula julkisen sektorin terveyden- ja sosiaalihuollon puolella on arkipäivää. Tarvitaan erilaisia osaamisen kehittämisen malleja ja kanavia, joissa on tosiasiallisesti aikaa ja mahdollisuuksia tehdä tutkimustyötä esimerkiksi klinisen työn ohella. Tutkijauriin tarvitaan taloudellista panostusta.

Korkeatasoiset tutkimus- ja teknologiainfrastruktuurit lisäävät Suomen houkuttelevuutta

- **Strategisia vahvuusaloja tukevat infrastruktuurit**
- **Suurteholaskennan kapasiteetin päivittäminen**

Kansainvälinen yhteistyö ja kansainvälisen T&K-rahoituksen hyödyntäminen lisääntyvät

- **EU:n T&K-yhteistyö**
- **Muu kansainvälinen T&K-yhteistyö**

EU-rahoitus on hyvä lisä toimintaan.

T&K-toiminnan strategiset valinnat rakentavat Suomen tulevaisuuden menestystä

Strategiset valinnat on tärkeää huomioida osana T&K-toimintaa. Juuri mainituista valinnoista (mm. yhteiskunnalliset ja globaalit haasteet) olisi entistä tärkeämpää huomioida rahoituksessa myös ne hyvinvointialueet, joilla ei ole yliopistosairaala. Esimerkiksi pääkaupunkiseudun metropolialueilla on kasaantunut sellaisia yhteiskunnallisia ja globaaleja haasteita, jotka tarvitsevat ehdottomasti tulevana vuosina kohdennettua tutkimusta ja kehittämistä. Sen rahoittaminen hyvinvointialueiden kustannuksella ei ole yksinkertaisesti mahdollista. Kun mittavilla valtion T&K-rahoituksen lisäyksillä haetaan panostuksia laajempaa vaikuttavuutta, on ensiarvoisen tärkeää kohdentaa T&K toimintaa perustason toiminnan tutkimiseen ja kehittämiseen. Näin vaikuttavuus kansallisella tasolla on paremmin saavutettavissa. Erityisesti sosiaalihuoltoon kohdennettua tutkimustoimintaa muillakin kuin yliopistollisen sairaalan alueilla on välttämätöntä lisätä. Erillisratkaisualan (Uusimaa) erityispiirteet tulee huomioida T&K toiminnassa.

Huomiot muihin suunnitelman osioihin:

Mahdolliset huomiot suunnitelman seurantaan (luku 4)

Suunnitelman vaikuttavuuden seuraaminen on oleellista. Oleellista on myös se, että suunnitelman vaikuttavuuden (tai vaikutusten) mittarit ovat oikeita ja oleellisia. Suunnitelmassa todetaan, että T&K-toiminnan ja -rahoituksen vaikutusten ja vaikuttavuuden seurantaan ja mittaamiseen tulee panostaa riittävästi. Tämä on seurannan kannalta merkittävää.

Mahdolliset huomiot TKI-toimintaympäristön kehittämiseen (luku 5)

Kuten olemme tässä lausunnossa useasti todenneet: TKI-toimintaympäristöksi tulee käsittää laajasti myös ne hyvinvointialueet, joilla ei ole yliopistollista sairaalaa. TKI-toiminta kattaa kaikkien hyvinvointialueiden toiminnan. Hyvinvointialueiden kehittämistä varten tarvitsemme nimenomaan perustoimintaan keskittyvää TKI-toimintaa, joka käsittää sotepe-palvelut laajasti. Huomiota tulee kiinnittää tutkimustyön ja tutkimukseen liitettävien mekanismien lisäksi myös kehittämiseen ja sen rahoittamiseen. T&K-yhteistyön esteitä tulee aktiivisesti tunnistaa ja poistaa.

Eeva Elina
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue